

Sygn. akt VIII U 1549/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 marca 2017 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Grzegorz Tyrka
Protokolant:	Igor Ekert

po rozpoznaniu w dniu 16 marca 2017 r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy S. Ł.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania S. Ł.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

z dnia 12 lipca 2016 r. **nr** (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje S. Ł. prawo do emerytury, poczynając od dnia 8 maja 2016 roku.

(-) SSO Grzegorz Tyrka

Sygn. akt VIII U 1549/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 12 lipca 2016r. organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. odmówił ubezpieczonemu S. Ł. (Ł.) prawa

do emerytury na podstawie art.184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w związku

z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, gdyż ubezpieczony do dnia 1 stycznia 1999r. nie udowodnił wymaganego 25 – letniego okresu składkowego i nieskładkowego, a jedynie 24 lata i 1 dzień.

Ubezpieczony w odwołaniu od decyzji domagał się zaliczenia do stażu pracy okresu od 1972r. do 1974r. wskazując, iż pracował wówczas na gospodarstwie rolnym ojca w R..

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie podtrzymując stanowisko zajęte w zaskarżonej decyzji. Organ rentowy dodał, iż uwzględnił ubezpieczonemu do stażu pracy okres pracy w gospodarstwie rolnym tylko od dnia 1 stycznia 1974r. do dnia 3 lipca 1974r., a nie uwzględnił okresu wcześniejszego od dnia 8 maja 1972r. do dnia 31 grudnia 1973r., gdyż przedłożona dokumentacja nie potwierdza, że ojciec ubezpieczonego M. Ł. był w tym czasie władającym gospodarstwem rolnym oraz, że prowadził działalność rolniczą w gospodarstwie o powierzchni 0,87 ha.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

Ubezpieczony S. Ł. urodził się w dniu (...) Nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego.

W dniu 24 maja 2016r. złożył wniosek o przyznanie prawa do emerytury, w rozpoznaniu którego organ rentowy w dniu 12 lipca 2016r. wydał decyzję zaskarżoną omówioną na wstępie.

Ubezpieczony na dzień 1 stycznia 1999r. legitymuje się ponad 15 – letnim okresem pracy w warunkach szczególnych (19 lat, 9 miesięcy i 8 dni).

Ubezpieczony urodził się jako piąte dziecko M. i M. Ł.. Miał starsze trzy siostry i starszego brata. Rodzice ubezpieczonego posiadali gospodarstwo rolne o powierzchni około 5 ha położone w R. w gminie P.. Z czasem gospodarstwo to zostało częściowo rozdzielone pomiędzy siostry ubezpieczonego, gdy wyszły one za mąż i wyprowadziły się z domu rodzinnego. W okresie spornym, gdy ubezpieczony miał już ukończone 16 lat, gospodarstwo to obejmowało 0,87 ha. Ubezpieczony w tym czasie mieszkał w tym gospodarstwie wraz z ojcem i najstarszą z sióstr - starszą od ubezpieczonego o ponad 20 lat siostrą H., gdyż zarówno matka ubezpieczonego jak i jego starszy brat już nie żyli (zmarli, kiedy ubezpieczony miał kilka lat), natomiast dwie pozostałe siostry wyprowadziły się już z domu. W gospodarstwie znajdował się budynek, którego jedna część miała charakter mieszkalny, w drugiej zaś części znajdowały się zwierzęta gospodarskie, a to koń, krowy (dwie – trzy), świnie, kaczki, kury. W pobliżu domu był sad, a pozostałą część gospodarstwa stanowiły pola uprawne, gdzie uprawiano zboża (pszenicę, jęczmień), buraki, ziemniaki oraz łąka. Ubezpieczony w okresie spornym, podobnie jak w okresie późniejszym od dnia 1 stycznia 1974r. do dnia 3 lipca 1974r. – uwzględnionym przez organ rentowy do stażu pracy, stale, to jest codziennie pracował w gospodarstwie rolnym ojca wykonując generalnie wszystkie prace jakie w gospodarstwie takim się świadczy. Do zasadniczych jego obowiązków należało dokonanie obrządku zwierząt, ich karmienie, pojenie, wyprowadzanie krów na łąkę. Ubezpieczony wykonywał także prace polowe, zajmował się orką, bronowaniem, plewieniem, brał udział w żniwach, zbiorach ziemniaków, buraków, młóceniu zboża. Gospodarstwo nie było w tym czasie zmechanizowane, stąd większość prac była wykonywana ręcznie i przy użyciu konia. W tym czasie ubezpieczony uczęszczał do szkoły zawodowej w S., który położony był w odległości około 4 km od miejsca zamieszkania. Drogo do i ze szkoły zajmowała mu około pół godziny. Do szkoły ubezpieczony jeździł na rowerze lub chodził pieszo przeciętnie na godzinę 8:00, a wracał około godziny 13:00 – 14:00. Przed wyjściem do szkoły musiał zrobić obrządek zwierząt (karmienie, dostarczenie wody) i po powrocie ze szkoły również pracował w gospodarstwie. Przeciętnie praca w gospodarstwie rolnym zajmowała mu około 6 – 7 godzin dziennie, przy czym pracował także w soboty i niedziele. Gospodarstwo to było jedynym źródłem utrzymania rodziny ubezpieczonego, gdy zarówno ojciec jak i siostra ubezpieczonego nie wykonywali innej pracy zarobkowej.

Z zaświadczenia z dnia 9 czerwca 2016r. sporządzonego przez Urząd Gminy P. wynika, iż ubezpieczony był zameldowany na pobyt stały w miejscowości R. od urodzenia do dnia 30 lipca 1974r.

Z zaświadczenia Starostwa Powiatowego w B. z dnia 10 maja 2016r. wynika, iż w rejestrze ewidencji gruntów obrębu R. ojciec ubezpieczonego M. Ł. był wpisany jako władający do gospodarstwa rolnego o łącznej powierzchni 0,87 ha od 1974r. do 1989r. Równocześnie poinformowano, iż Urząd nie dysponuje wcześniejszymi rejestrami ewidencji gruntów przed 1974r. z obrębu R..

/dowód z: akt ZUS, zeznań świadków M. Ż., Z. Ł. i H. Ł., zeznań ubezpieczonego /

Sąd zważył, co następuje.

Odwołanie ubezpieczonego S. Ł. zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2016r., poz. 887) – zwanej dalej ustawą – ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego określonego w ust. 1a i 1b, z zastrzeżeniem art. 46, 47, 50, 50a, 50e i 184.

Zgodnie z 184 ust. 1 ustawy ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy, tj. 1 stycznia 1999r. osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Zgodnie z art. 184 ust. 2 ustawy emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Zgodnie z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983 roku, Nr 8, poz. 43 ze zm.) – zwanego dalej rozporządzeniem – pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn oraz ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Zgodnie z § 3 rozporządzenia za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudnienia”, uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia.

Zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Z cytowanych norm prawnych wynika, iż odwołujący nabędzie prawo do wcześniejszej emerytury w przypadku łącznego spełnienia przesłanek:

- ukończenia wieku 60 lat,
- legitymowania się okresem ubezpieczenia w wymiarze co najmniej 25 lat, przypadającym na dzień 1 stycznia 1999r.,
- legitymowania się 15 - letnim okresem pracy wykonywanej w szczególnych warunkach, przypadających na dzień 1 stycznia 1999r.,
- nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego.

W rozpoznawanej sprawie spór sprowadzał się do ustalenia, czy ubezpieczony S. Ł. na dzień 1 stycznia 1999r. posiada wymagany 25 – letni staż pracy,

a konkretnie czy istnieją podstawy do zaliczenia do takiego stażu okresu pracy odwołującego w gospodarstwie rolnym ojca od dnia 8 maja 1972r. do dnia 31 grudnia 1973r. Organ rentowy nie zaliczył tego okresu, gdyż brak było

dokumentacji potwierdzającej, że ojciec ubezpieczonego był w tym czasie władającym gospodarstwem rolnym, przy czym organ rentowy uwzględnił dalszy okres pracy ubezpieczonego w gospodarstwie rolnym od dnia 1 stycznia 1974r. do dnia 3 lipca 1974r.

Zgodnie z art. 10 ust. 1 pkt 3 w/w ustawy przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczaniu jej wysokości uwzględnia się również następujące okresy, traktując je, z zastrzeżeniem art. 56, jak okresy składkowe:

- przypadające przed dniem 1 stycznia 1983 r. okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia,

jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe, ustalone na zasadach określonych w art. 5-7, są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu.

Dla zaliczenia okresów pracy w gospodarstwie rolnym na podstawie tego uregulowania prawnego koniecznym jest, aby praca w gospodarstwie rolnym wykonywana była w wymiarze nie niższym niż połowa ustawowego czasu pracy, to jest minimum 4 godziny dziennie (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 3 lipca 2014r. sygn. akt III AUa 184/14).

Zdaniem Sądu przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe w sposób nie budzący wątpliwości wykazało, iż ubezpieczony również w powołanym powyżej okresie spornym, podobnie jak w okresie późniejszym – uwzględnionym przez organ rentowy, wykonywał pracę w gospodarstwie rolnym, które także w tym czasie należało do ojca ubezpieczonego M. Ł.. Z materiału dowodowego sprawy wynika jednoznacznie,

iż rodzice ubezpieczonego M. i M. Ł. posiadali gospodarstwo rolne, które pierwotnie obejmowało około 5 ha ziemi i z czasem zostało podzielone pomiędzy rodzeństwo ubezpieczonego. Ubezpieczony w okresie spornym pracował w gospodarstwie rolnym ojca obejmującym wówczas 0,87 ha. Pracował codziennie przeciętnie przez 6-7 godzin zajmując się wszystkimi pracami jakie wykonuje się w gospodarstwie rolnym,

a to obrządkiem zwierząt, pracami polowymi. Niewątpliwie wykonywał pracę w sposób wskazany powyżej, także w sytuacji kontynuowania nauki w szkole zawodowej, gdy gospodarstwo rolne było jedynym źródłem utrzymania rodziny odwołującego – oprócz ubezpieczonego pracowali w nim tylko ojciec i starsza siostra, nie było zmechanizowane

i stąd prace generalnie wykonywane były ręcznie i przy użyciu konia. Ubezpieczony mógł pogodzić pracę w gospodarstwie rolnym z nauką w szkole zawodowej zważywszy, że szkoła ta była położona w pobliżu miejsca zamieszkania ubezpieczonego – dojazd do i ze szkoły zajmował mu około pół godziny, lekcje zaś kończyły się wczesnym popołudniem, to jest około godziny 13 – 14. Stąd ubezpieczony zarówno przed rozpoczęciem zajęć w szkole wykonywał pracę przy obrządku zwierząt i po powrocie ze szkoły dalsze prace

w gospodarstwie.

Ustalając powyższe Sąd oparł się na zeznaniach świadków M. Ż., Z. Ł. i H. Ł. oraz zeznaniach ubezpieczonego, którym dał wiarę jako zasadniczo zgodnym ze sobą, rzeczowym, szczegółowym, logicznym oraz korespondującym z treścią zgromadzonej w sprawie dokumentacji.

W takiej sytuacji Sąd stwierdził, iż powyższy sporny okres pracy ubezpieczonego

w gospodarstwie rolnym podlega zaliczeniu do okresów składkowych i nieskładkowych uznanych przez organ rentowy, jako okres uzupełniający w rozumieniu art.10 ustawy.

Po zaliczeniu tego okresu ubezpieczony dysponuje na dzień 1 stycznia 1999r. wymaganym 25 – letnim stażem pracy.

W takiej sytuacji spełnia on wszystkie konieczne warunki

do przyznania prawa do dochodzonego świadczenia w sytuacji, gdy bezspornie ubezpieczony ukończył wiek emerytalny 60 lat, legitymuje się na dzień 1 stycznia 1999r. co najmniej 15 – letnim okresem pracy w warunkach szczególnych oraz nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego.

Mając powyższe na uwadze, kierując się uregulowaniami prawnymi powołanymi na wstępie rozważań, Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury poczynając od dnia (...), tj. od ukończenia wieku emerytalnego 60 lat (zgodnie z art.100 ust.1 ustawy).

(-) SSO Grzegorz Tyrka